

Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie v prípade poskytovania mentorskej podpory

Špecifickým cieľom **Operačného programu Ľudské zdroje** (ďalej len „OP ĽZ“) 5.1.1 je „Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komunit, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie“.

V zmysle **Metodického výkladu** pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie¹ (ďalej len „metodický výklad“) je nevyhnutné segregáciu vnímať ako cieleňé oddeľovanie určitej časti obyvateľstva, ktorá má spoločné rasové, etnické, náboženské, sociálne alebo iné znaky v určitom priestore. Segregácia tak vo svojich dôsledkoch znamená výraznú sociálnu izoláciu jednej skupiny od druhej. Rasová a etnická segregácia, ku ktorej úmyselne či neúmyselne dochádza v rôznych sférach má za následok nerovnosti, rozdielne životné podmienky, rozdielnu dostupnosť služieb medzi väčšinovým spoločenstvom a skupinou odlišnou na základe vyššie spomenutých znakov – vo vzdelávaní, bývaní, zdravotnej starostlivosti, trhu práce a iných oblastiach. **Desegregácia** predstavuje proces, ktorého výsledkom je ukončenie priestorového a sociálneho oddelenia či izolovania príslušníkov a príslušníčok rómskych komunit a majoritnej populácie. **Destigmatizácia** znamená dosiahnuť v dominujúcej skupine, aby pristupovala ku každému členovi stigmatizovanej skupiny individuálne a posudzovala ho na základe jeho skutočného správania a činnosti. Tretím princípom je **degetoizácia**. Podstata getoizácie spočíva v tom, že vedie k neustálemu prehlbovaniu a rozširovaniu geta. V dôsledku marginalizácie, stigmatizácie a segregácie hľadá postihnutá skupina miesto, kde bude prijatá, kde ju nikto nebude odsudzovať, stigmatizovať ani ohrozovať. Z tohto dôvodu sa presťahujú na miesto, kde žijú ľudia s im podobnými charakteristikami. Takéto miesto je však väčšinou mimo oblastí, v ktorej sa bežne zdržiavajú ľudia z väčšinovej spoločnosti, a tí ho časom začnú vnímať ako miesto, kam nie je dobré chodiť. Týmto spôsobom dochádza k obojstrannému uzatváraniu miesta. Getoizácia vo svojich dôsledkoch vedie vždy aj k sociálnemu prepadu a ďalším nežiaducim javom, preto je nevyhnutné pri inklúzii MRK striktné aplikovať tento princíp. Degetoizácia znamená prerušiť popísanú gradáciu sociálneho vylúčovania a postupne rušiť stigmatizáciu cieľovej skupiny.

V súlade s Metodickým výkladom je uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie považované za jeden z nástrojov dosiahnutia sociálno-ekonomickej integrácie MRK.

Metodický výklad svojim obsahovým zameraním vychádza z návrhu Metodického pokynu k využívaniu Európskych štrukturálnych a investičných fondov na riešenie **segregácie vo vzdelávaní** a rezidenčnej segregácie² (ďalej len „metodický pokyn“). Metodický pokyn identifikuje okrem iného **individuálnu podporu znevýhodnených/rómskych žiakov a študentov ako aj vzdelávanie mentorov** ako príklady opatrení financovaných z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom ktorých je možné posilniť prístup žiakov z marginalizovaných komunit ku kvalitnému **inkluzívnemu vzdelávaniu**.

Priama súvislosť princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie vytvára štruktúru **jedného vylučovacieho kritéria**, ktoré sa **povinne posudzuje** ako súčasť procesu administratívneho overovania žiadosti o nenávratný finančný príspevok.

Pre splnenie podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie je žiadateľ povinný popísať v ŽoNFP (časť 7.2 formulára ŽoNFP) ako obsah hlavnej aktivity projektu príspeje k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii žiakov pochádzajúcich z marginalizovaných rómskych komunit. Toto je možné dosiahnuť napríklad: prostredníctvom zamerania sa na integráciu žiakov do hlavného prúdu vzdelávania s cieľom ich umiestňovania do škôl, ktoré zaručia získanie odbornej kvalifikácie potrebnej pre

¹ ÚSVRK, Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie dostupný na (<http://www.minv.sk/?metodicke-dokumenty-1>)

² Guidance Note on the use of European Structural and Investment Funds in tackling educational and spatial segregation, EGESIF_15-0024-00

uplatnenie sa na trhu práce resp. do škôl, ktoré v študijných odboroch zabezpečia získanie maturity a možnosti vysokoškolského štúdia. Vytvoria sa tým základné predpoklady pre zlepšenie celkovej kvality života a ich integrácia do života celej spoločnosti.

Žiadateľ musí vypracovať popis súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie v ŽoNFP (časť 7.2) v zmysle vyššie uvedeného tak, aby nevznikli pochybnosti o tom, že projekt je v súlade s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie. Odporúčame žiadateľovi uviesť v tejto časti konkrétne a reálne príklady prínosov (t.j. vyhnúť sa citovaniu rôznych príručiek a literatúry).